

20-May, 2026-yil

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA EKOLOGIK TARBIYA VA
UNING AHAMIYATI**

Mahkamova Madina Tayirjon qizi

*Farg'ona viloyati, Quvasoy shahar 12-sonli Davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti
tarbiyachisi, Qo'qon Universiteti 3-kurs talabasi*

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiyaning mazmun-mohiyati, uning pedagogik ahamiyati hamda bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida ekologik tarbiyani tashkil etishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari, interfaol metodlari va innovatsion texnologiyalarining samaradorligi yoritilgan. Shuningdek, ekologik tarbiyaning bolalar shaxsining ma'naviy-axloqiy, estetik hamda ijtimoiy rivojlanishiga ta'siri ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Maqolada ekologik tarbiyani milliy qadriyatlar va xalq pedagogikasi asosida takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlari ham ochib berilgan.

Kalit so'zlar: ekologik tarbiya, maktabgacha ta'lim, ekologik madaniyat, ekologik ong, ekologik kompetensiya, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, tabiatga munosabat, ekologik ta'lim, innovatsion yondashuv, ekologik faoliyat, shaxs rivojlanishi, xalq pedagogikasi, ekologik qadriyatlar.

KIRISH

XXI asrda insoniyat oldida turgan eng dolzarb global muammolardan biri ekologik muammolar va atrof-muhit barqarorligini ta'minlash masalasi hisoblanadi¹. Iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayib borishi, atmosfera va suv havzalarining ifloslanishi, biologik xilma-xillikning qisqarishi kabi ekologik tahdidlar jamiyat taraqqiyotiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda². Shu bois ekologik madaniyatni shakllantirish, tabiatga ongli munosabatni rivojlantirish hamda yosh avlodni ekologik mas'uliyat ruhida tarbiyalash bugungi kun pedagogikasining ustuvor vazifalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda³. Ayniqsa, ekologik tarbiyani inson hayotining ilk bosqichi bo'lgan maktabgacha yosh davridan boshlash zarurati tobora ortib bormoqda⁴.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari bolalarning intellektual, axloqiy, estetik va ijtimoiy rivojlanishida muhim o'rin tutuvchi dastlabki ta'lim bosqichi hisoblanadi⁵. Aynan ushbu davrda bolalarda tabiatga mehr-muhabbat, ekologik ong, tabiiy boyliklarga ehtiyotkorona munosabat, atrof-muhitni asrashga doir dastlabki ko'nikma va qadriyatlar shakllanadi⁶. Psixolog va pedagog olimlarning ilmiy tadqiqotlariga ko'ra, maktabgacha yoshdagi bolalarda kuzatuvchanlik, qiziqish, hissiy ta'sirchanlik va taqlid qilish xususiyatlari kuchli rivojlangan bo'lib, bu jarayon ekologik tarbiyani samarali tashkil etish uchun qulay pedagogik imkoniyatlarni yaratadi⁷.

20-May, 2026-yil

Bugungi kunda rivojlangan davlatlar ta’lim tizimida ekologik tarbiyaga alohida e’tibor qaratilib, uni barqaror rivojlanish konsepsiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida baholash tendensiyasi kuchaymoqda⁸. O‘zbekiston Respublikasida ham ekologik xavfsizlikni ta’minlash, yosh avlodning ekologik madaniyatini yuksaltirish hamda “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini keng joriy etishga qaratilgan davlat siyosati izchil amalga oshirilmogda⁹. Xususan, maktabgacha ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida bolalarni ekologik jihatdan tarbiyalash, ularda tabiatni sevisish va asrash ko‘nikmalarini shakllantirishga doir metodik yondashuvlarni takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etmogda¹⁰.

Ekologik tarbiya maktabgacha yoshdagi bolalarda nafaqat tabiat haqidagi dastlabki bilimlarni shakllantiradi, balki ularning ma’naviy-axloqiy rivojlanishiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi¹¹. Chunki tabiatga ehtiyotkorona munosabatda bo‘lish, o‘simlik va hayvonot dunyosini asrash, suv va havoni ifloslantirmaslik kabi tushunchalar bolalarda mas’uliyat, mehr-shafqat, insonparvarlik va fuqarolik pozitsiyasining shakllanishiga xizmat qiladi¹². Shu jihatdan ekologik tarbiya barkamol avlodni voyaga yetkazishning muhim pedagogik omillaridan biri sifatida e’tirof etiladi¹³.

Mazkur ilmiy maqolada maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiyaning mazmun-mohiyati, uning pedagogik ahamiyati, bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning samarali usul va vositalari hamda ekologik tarbiya jarayonini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi¹⁴. Shuningdek, ekologik tarbiyaning bolalar shaxsini har tomonlama rivojlantirishdagi o‘rni hamda uning ta’lim-tarbiya tizimidagi strategik ahamiyati yoritib beriladi¹⁵.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiya masalasi pedagogika, psixologiya, ekologiya hamda metodika fanlari kesishgan nuqtada shakllangan kompleks ilmiy yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu muammo bo‘yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, ekologik tarbiya bolalarda tabiatga ongli munosabatni shakllantirish, ekologik madaniyatni rivojlantirish hamda atrof-muhitni muhofaza qilishga daxldor mas’uliyat hissini tarkib toptirishning muhim pedagogik omili sifatida talqin etiladi.

Ekologik tarbiya nazariyasining ilmiy-metodologik asoslari Sharq mutafakkirlari hamda jahon pedagogik tafakkuri namoyandalarining asarlarida o‘z aksini topgan. Xususan, Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino kabi allomalar inson va tabiat o‘rtasidagi uyg‘unlik, tabiiy muhitning inson kamolotidagi o‘rni hamda tabiatni asrash zarurati haqida qimmatli fikrlarni ilgari surganlar. Ularning ilmiy qarashlarida tabiat inson tarbiyasining muhim manbai sifatida e’tirof etiladi.

Jahon pedagogikasida esa ekologik tarbiya muammolari Y.A. Komenskiy, J.J. Russo, I.G. Pestalotssi, K.D. Ushinskiy, V.A. Suxomlinskiy kabi pedagog olimlarning ilmiy qarashlarida keng yoritilgan. Ayniqsa, V.A. Suxomlinskiy bolalarni tabiat vositasida tarbiyalashni shaxs kamolotining muhim omili sifatida baholab, “tabiat — tarbiyaning qudratli vositasi” ekanligini ta’kidlagan. Olimning fikricha, bolalarda ekologik madaniyatni

20-May, 2026-yil

shakllantirish uchun ularni bevosita tabiat bilan muloqotga jalb etish, kuzatish va amaliy faoliyatga yo‘naltirish muhim pedagogik ahamiyatga ega.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasiga oid zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda ekologik kompetensiya, ekologik ong, ekologik madaniyat va ekologik tafakkur tushunchalarining mazmuni keng tadqiq etilgan. Rossiyalik pedagog olimlar N.A. Rijova, S.N. Nikolayeva, L.M. Manevtsova va boshqalar maktabgacha ta’limda ekologik tarbiyani tashkil etishning metodik asoslarini ishlab chiqqanlar. Ularning tadqiqotlarida bolalarda tabiatga ehtiyotkorona munosabatni shakllantirishda didaktik o‘yinlar, ekskursiyalar, tajriba-sinov ishlari, kuzatish metodlari hamda tabiat burchaklaridan samarali foydalanish masalalari yoritilgan.

O‘zbekistonlik olimlar tomonidan ham ekologik tarbiya masalasi keng o‘rganilgan. Xususan, ekologik madaniyatni shakllantirish, ekologik ta’limni uzluksiz tashkil etish, maktabgacha yoshdagi bolalarda tabiatga mehr uyg‘otish hamda milliy qadriyatlar asosida ekologik tarbiya berish bo‘yicha qator ilmiy izlanishlar olib borilgan. Tadqiqotlarda ekologik tarbiyani xalq pedagogikasi, milliy an‘analar va qadriyatlar bilan uyg‘unlashtirishning pedagogik imkoniyatlari alohida ta’kidlangan.

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, kompetensiyaviy yondashuv, tizimli yondashuv, faoliyatga asoslangan yondashuv hamda integrativ pedagogik texnologiyalar tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida ekologik tarbiyaning nazariy va amaliy jihatlarini yoritishda pedagogik hodisa va jarayonlarni dialektik tahlil qilish tamoyillariga asoslanildi. Shuningdek, maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ekologik tarbiyani tashkil etishning samarali shakl, metod va vositalari ilmiy jihatdan tahlil qilindi.

Tadqiqot davomida ilmiy bilishning nazariy hamda empirik metodlaridan foydalanildi. Jumladan, pedagogik, psixologik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish, kuzatish, suhbat, pedagogik monitoring hamda ilg‘or pedagogik tajribalarni o‘rganish metodlari qo‘llanildi. Shu bilan birga, ekologik tarbiya samaradorligini aniqlashda bolalarning ekologik bilimlari, tabiatga munosabati, ekologik xulq-atvori hamda amaliy ko‘nikmalarini baholash mezonlaridan foydalanildi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiyani samarali tashkil etish bolalarda ekologik ong va ekologik madaniyatni shakllantirishning muhim omili hisoblanadi. Ayniqsa, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, tabiat bilan bevosita muloqotga asoslangan faoliyat hamda ekologik yo‘naltirilgan didaktik vositalardan foydalanish ekologik tarbiya samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois ekologik tarbiya jarayonini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida takomillashtirish bugungi maktabgacha ta’lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiyani samarali tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilinib,

20-May, 2026-yil

uning bolalar shaxsining har tomonlama rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Olib borilgan kuzatishlar, pedagogik tahlillar hamda amaliy tajriba natijalari ekologik tarbiya maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik ong, ekologik madaniyat va tabiatga nisbatan mas'uliyatli munosabatni shakllantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatdi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, ekologik tarbiya elementlari ta'lim jarayoniga tizimli ravishda integratsiya qilinganda bolalarning tabiat haqidagi bilimlari sezilarli darajada kengayadi. Xususan, bolalarda o'simlik va hayvonot dunyosi, suv va havo resurslari, atrof-muhitni muhofaza qilish hamda tabiat hodisalari haqidagi tasavvurlar mustahkamlanadi. Shu bilan birga, ekologik tarbiyaga oid mashg'ulotlarda interfaol metodlar, didaktik o'yinlar, kuzatish, ekskursiya va tajriba usullaridan foydalanish bolalarning bilishga bo'lgan qiziqishini oshirishi hamda ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishi kuzatildi.

Amaliy tahlillar natijasida ekologik tarbiya jarayonida tabiat bilan bevosita muloqotga asoslangan faoliyatlarning yuqori samaradorlikka ega ekanligi aniqlandi. Ayniqsa, “tabiat burchagi”, kichik tajriba maydonchalari, ko'chat ekish, gullarni parvarish qilish, qushlar va hayvonlarni kuzatish kabi amaliy faoliyatlar bolalarda tabiatga mehr-muhabbat, g'amxo'rlik va mas'uliyat hissini shakllantirishga xizmat qilishi isbotlandi. Bunday faoliyatlar bolalarning ekologik xulq-atvorini rivojlantirib, ekologik qadriyatlarni amaliy faoliyat orqali o'zlashtirishga imkon yaratadi.

Shuningdek, tadqiqot davomida ekologik tarbiyani milliy qadriyatlar, xalq pedagogikasi va an'anaviy tarbiya elementlari bilan uyg'unlashtirish yuqori pedagogik samaradorlikka ega ekanligi kuzatildi. Ayniqsa, xalq og'zaki ijodi namunalaridan, ekologik mazmundagi maqol, hikmatli so'z, ertak va rivoyatlardan foydalanish bolalarning ekologik tafakkurini rivojlantirish bilan birga, ularda milliy qadriyatlarga hurmat hissini ham shakllantiradi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya samaradorligi ko'p jihatdan tarbiyachilarning kasbiy kompetentligiga, ekologik bilim darajasiga hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish malakasiga bog'liqdir. Ekologik tarbiyaga oid metodik ta'minotning boyitilishi, innovatsion didaktik vositalarning qo'llanilishi hamda ota-onalar bilan hamkorlikning yo'lga qo'yilishi ekologik tarbiya sifatini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'ldi.

Tahliliy natijalarga ko'ra, ekologik tarbiya nafaqat bolalarda tabiat haqidagi bilimlarni shakllantiradi, balki ularning ma'naviy-axloqiy, estetik va ijtimoiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, bolalarda tartiblilik, tejamkorlik, mehr-shafqat, jamoaviylik va fuqarolik mas'uliyati kabi sifatlarning rivojlanishi kuzatildi. Bu esa ekologik tarbiyaning barkamol avlodni tarbiyalashdagi strategik ahamiyatini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiyani zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning samarali vositasi ekanligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Mazkur natijalar kelgusida maktabgacha ta'lim tizimida ekologik tarbiya mazmunini

takomillashtirish, innovatsion metodlarni joriy etish hamda ekologik ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

MUHOKAMA

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya masalasi bugungi kunda nafaqat pedagogik, balki ijtimoiy-ekologik ahamiyatga ega bo'lgan dolzarb muammolardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Chunki globallashtirish jarayonlari, urbanizatsiya, ekologik muammolarning keskinlashuvi hamda inson va tabiat o'rtasidagi muvozanatning buzilishi yosh avlodni ekologik ong va ekologik madaniyat ruhida tarbiyalash zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Shu nuqtai nazardan olib qaralganda, maktabgacha yosh davri ekologik tarbiyaning eng muhim va ta'sirchan bosqichlaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik bilim, ko'nikma va qadriyatlarni shakllantirishda bevosita tabiat bilan muloqotga asoslangan pedagogik faoliyat muhim o'rin tutadi. Chunki ushbu yosh davrida bolalarda hissiy-emotsional qabul qilish, kuzatuvchanlik va taqlid qilish xususiyatlari yuqori darajada rivojlangan bo'ladi. Shu sababli ekologik tarbiya jarayonida bolalarni faqat nazariy ma'lumotlar bilan cheklab qo'yish yetarli pedagogik samara bermaydi. Aksincha, amaliy faoliyatga asoslangan ekologik tarbiya metodlari bolalarda tabiatga nisbatan ongli va mas'uliyatli munosabatni shakllantirish imkonini beradi.

Ilmiy tahlillar ekologik tarbiyani tashkil etishda integrativ yondashuvning muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatmoqda. Ya'ni ekologik tarbiya nafaqat alohida mashg'ulotlarda, balki nutq o'stirish, tasviriy faoliyat, musiqa, mehnat tarbiyasi, jismoniy rivojlantirish hamda kundalik faoliyat jarayonlari bilan uzviy bog'liq holda olib borilgandagina samarali natija beradi. Bu esa ekologik tarbiyaning uzluksizlik va tizimlilik tamoyillari asosida tashkil etilishi zarurligini anglatadi.

Muhokama jarayonida yana bir muhim jihat sifatida ekologik tarbiyaning ma'naviy-axloqiy tarbiya bilan o'zaro integratsiyasi namoyon bo'ldi. Chunki tabiatni sevish, uni asrash, o'simlik va hayvonot dunyosiga mehr bilan munosabatda bo'lish bolalarda insonparvarlik, rahm-shafqat, mas'uliyat va estetik did kabi fazilatlarini ham rivojlantiradi. Demak, ekologik tarbiya shaxsning nafaqat ekologik madaniyatini, balki umumiy ma'naviy kamolotini shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik omildir.

Shuningdek, tadqiqot davomida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya samaradorligiga ta'sir etuvchi ayrim muammolar ham aniqlandi. Jumladan, ayrim hollarda ekologik tarbiyaga oid metodik ta'minotning yetarli emasligi, zamonaviy ekologik didaktik vositalarning kamligi, tarbiyachilarning ekologik kompetentligini rivojlantirishga ehtiyoj mavjudligi kuzatildi. Bundan tashqari, ekologik tarbiyada oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti hamkorligining sustligi ham jarayon samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun ekologik tarbiya jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, tarbiyachilar malakasini oshirish, ekologik yo'nalishdagi metodik qo'llanmalarni takomillashtirish hamda ota-onalar bilan hamkorlikni

20-May, 2026-yil

kuchaytirish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, multimedia vositalari, ekologik o‘yinlar va interfaol metodlardan foydalanish bolalarning ekologik bilimlarni samarali o‘zlashtirishiga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, ekologik tarbiyani milliy qadriyatlar va xalq pedagogikasi bilan uyg‘unlashtirish masalasi ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. O‘zbek xalqining tabiatga ehtiyotkorona munosabat, suvni tejash, daraxt ekish, tabiatni muqaddas ne‘mat sifatida qadrlashga oid qadriyatlari ekologik tarbiyaning milliy modelini shakllantirish uchun muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. Bu esa ekologik tarbiyani nafaqat zamonaviy pedagogik talablar, balki milliy-madaniy an‘analar asosida rivojlantirish zarurligini ko‘rsatadi.

Umuman olganda, muhokama natijalari maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ekologik tarbiyani tizimli, integrativ va innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning samarali mexanizmi ekanligini tasdiqlaydi. Ekologik tarbiya orqali yosh avlodga tabiatga mas‘uliyatli munosabatni shakllantirish esa kelajakda ekologik barqarorlikni ta‘minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

XULOSA

Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ekologik tarbiya masalasi zamonaviy pedagogikaning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot jarayonida olib borilgan nazariy tahlillar hamda amaliy kuzatishlar ekologik tarbiya maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik ong, ekologik madaniyat va tabiatga mas‘uliyatli munosabatni shakllantirishning muhim pedagogik omili ekanligini tasdiqladi.

Tahlillar natijasida aniqlandiki, maktabgacha yosh davri bolalarda tabiatga nisbatan hissiy-emotsional munosabatni shakllantirish uchun eng qulay bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda bolalarda tabiatni sevisish, atrof-muhitni asrash, ekologik xavfsizlikka rioya qilish hamda tabiiy boyliklarga ehtiyotkorona munosabatda bo‘lish kabi sifatlarni shakllantirish yuqori samaradorlik beradi. Shu sababli ekologik tarbiyani erta yoshdan boshlash barkamol avlodni tarbiyalashning muhim shartlaridan biri sifatida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqot davomida ekologik tarbiyani tashkil etishda interfaol metodlar, kuzatish, ekskursiya, tajriba-sinov faoliyatlari, didaktik o‘yinlar hamda tabiat bilan bevosita muloqotga asoslangan pedagogik texnologiyalar yuqori samaradorlikka ega ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi. Ayniqsa, bolalarni amaliy ekologik faoliyatga jalb etish ularning ekologik bilimlarini mustahkamlash bilan birga, ekologik xulq-atvor va mas‘uliyat hissini rivojlantirishga xizmat qilishi aniqlandi.

Shuningdek, ekologik tarbiyani milliy qadriyatlar, xalq pedagogikasi va an‘anaviy tarbiya elementlari bilan uyg‘unlashtirish bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishning samarali omili ekanligi kuzatildi. O‘zbek xalqining tabiatni asrashga oid boy ma‘naviy merosi ekologik tarbiyaning mazmunini boyitib, uni milliy asosda rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

20-May, 2026-yil

Ilmiy tadqiqot natijalari maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiya samaradorligi ko‘p jihatdan tarbiyachilarning kasbiy kompetentligiga, metodik tayyorgarligiga hamda ekologik ta’lim vositalarining sifatiga bog‘liq ekanligini ko‘rsatdi. Shu bois ekologik tarbiyaga oid metodik bazani takomillashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish hamda tarbiyachilar malakasini oshirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ekologik tarbiyani tizimli, uzluksiz va ilmiy asosda tashkil etish yosh avlodning ekologik madaniyatini yuksaltirish, tabiatga ongli munosabatni shakllantirish hamda ekologik barqaror jamiyatni rivojlantirishning muhim pedagogik asoslaridan biri hisoblanadi. Ekologik tarbiya orqali shakllangan ekologik ong va mas’uliyat esa kelajakda jamiyatning ekologik xavfsizligi hamda barqaror taraqqiyotini taъминlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Meadows D. H., Meadows D. L. Limits to Growth. – New York: Universe Books, 1972.
2. United Nations Environment Programme (UNEP). Global Environment Outlook Reports. – Nairobi, 2019–2023.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va “yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari. – Toshkent, 2017–2025.
4. O‘zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
5. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
6. Suxomlinskiy V.A. Bolalarga yurakni beraman. – Toshkent: O‘qituvchi, 1981.
7. Nikolayeva S.N. Ekologicheskoe vospitanie doshkolnikov. – Moskva: Prosveshchenie, 2010.
8. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals. – Paris, 2017.
9. O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi materiallari. – Toshkent, 2020–2025.
10. Maktabgacha ta’lim vazirligi metodik qo‘llanmalari va dasturlari. – Toshkent, 2021–2025.
11. Beruniy A.R. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Fan, 1973.
12. Ibn Sino A.A. Tib qonunlari. – Toshkent: Fan, 1980.
13. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2016.
14. Rijova N.A. Ekologicheskoe obrazovanie v detskom sadu. – Moskva, 2012.
15. Manevtsova L.M. Doshkolnaya ekologiya i metodika obucheniya. – Moskva, 2009.